

چیری وکی تہ استیہ کان

وہر گپرائی : ناز فہرہ کہ دین گاکہ بی

به‌رده‌ست له ده‌ستی به‌لێنی نامرۆڤانه‌ی ئاغا توورە بوو، به‌لام نه‌یده‌توانی
 بچووکترین گله‌یی بکات. ناچار بزنی برد و چوو بۆ نیو ده‌شتایی و سه‌وزایی، ئه‌وجا
 به‌رده‌ست بزنی به‌ره‌لا کرد و گوتی: «برۆ تۆ رزگاری، هه‌موو ئهم ماوه‌یه‌ ده‌بوايه تۆ
 ئازاد بکرایه‌ی تا منیش له‌م هه‌موو ئازاره‌ رزگارم ببوايه».

به‌رده‌ست به‌ ده‌ستی به‌تال بۆ کۆشکی ئاغا گه‌رایه‌وه.

ئاغا به‌ په‌شۆکاوی پرسیاری لێ کرد، کوا گوێدریژ و پیستی بزنی له‌ کوپیه؟ ئایا
 له‌ بیرت چوو که‌وا بۆ ئازادیت ده‌بێت مه‌شکه‌ ساز که‌ی، دۆ دروست که‌ی و پۆنی لێ
 بگری و بزنیکی سپیی تر بکری.

به‌رده‌ست ئاخیکی هه‌لکێشا و گوتی: «بزنه‌سپییه‌که‌ی تۆ زۆرتر له‌ من شایه‌نی
 ئازادی بوو، هه‌ر له‌ به‌ره‌ئه‌وه‌ش ئه‌و به‌ده‌خته‌م له‌م هه‌موو گه‌روگرفته‌ ئازاد کرد.
 خۆمیش چیتر باسی ئازادی ناکه‌م».

پشیلە ی پۆتین لە پێ

لە دێر زەمان ئاشەوانیک لەگەڵ سێ کۆری بەیەکەوێ دەژیان. لەسەر داری دنیا ئاشیک و گویدریژک و پشیلە یەکیان هەبوو. ئاشەوان پێش مردنی. ئاشەکی بە کۆرە گەرەکی دا و گویدریژی بە کۆرە ناوەنجیەکی دا و تەنیا پشیلە یەکی بۆ کۆرە بچکۆلەنەکی مایەوێ! ئەم پشیلە یە جوانە بە خاوەنە گەنجەکی گوت: «نیگەرەن مەبە، سەبرکە تۆ لە هەردووک برای خۆت باشتر دەبی. ئێستا جووتەکی پۆتینم دەوێت و ماوەیکە لە ماڵ دەردەچم.»

بەیانێ بوو کە پشیلە ی پۆتین لە پێ بە رێ کەوت. لە رێگا کەروێشکێکی بە تەلە گرت، کەروێشکەکی بۆ کۆشکی پاشا برد و بە پاشای گوت: خاوەنی من (مارکۆس کاراباس) ئەم کەروێشکە ی پێشکەشی جەنابت کردووە.

پاشا خۆشحال بوو. پشیلە دووبارە گەرایەوێ و دوو کەوی جوانی بە پاشا دا. پشیلە دوای ماوەیک ئاگاداری ئەوێ بوو کە پاشا و کچی لە دەم پرووباریک تیپەری دەبن، لەبەرئەوێ بە خاوەنەکی گوت: کراسەکی دەرکات و خۆی بە ئاوەکە دابدات.

خاوەنەکی گوتی: «بەلام من مەلەوانی نازانم!»

پشیلەکی گوتی: «باشتر، زوو وەرە! ئەوێ پاشا نزیک دەبێتەوێ.»

کۆرە گەنجەکی خۆی خستە پرووبارەکی و کاتیک پاشا نزیک بوو، پشیلەکی بە دەنگی بەرز هاواری کرد، هاوار... هاوار... خاوەنی من مارکۆس کاراباس ئاوا بردی. وا دەخنکیت!

پاشا فەرمانی بە پاسەوانەکانی دا کە مارکۆس کاراباس پزگار بکەن.

پاشان کە مارکۆس کاراباس پزگاری بوو، پاشا جل و بەرگیکی جوانی پێ بەخشی تا لەبەری بکات.

مارکۆس کاراباس لە نێو ئەم کراسە تازەیدا ئەوێندە کەلەگەت و جوان ببوو، کە کچی پاشا چاوی پێی کەوت لە تەماشاکردنی تیر نەدەبوو. پاشا بە مارکۆس

کاراباسی گوت: «تۆ ده بئیت له گهڵ ئیمه له ناو گالیسکه دانیشی، تا سوپاسی دیاریه کانت بکه م.»

پشيلهی پۆتین له پێ دیسان به پێ کهوت، له رینگا به دوو جووتیار گهیشته و گوتی: «ئه گهر ئیوه نه لێن ئهم زهوی و زارانه زهوی و مائی (مارکۆس کاراباس) ده کوژرین!

جووتیاره کان به یه کتریان گوت: «فه رمانی ئه و جیبه جی ناکهین.»
پشيلهی پۆتین له پێ به قه لاتی دێوێک گهیشته که خاوهنی زهوییه کان بوو.
پشيله دهستی به قسهی خۆش کرد له گهڵ دێوه که دا، داوی ئهمه داوی له دێو کرد که خۆی بکات به شیر.

دێوه که بوو به شیرێکی تووره.
پشيله که دیسان داوی لێ کرد تا کو خۆی بکات به مشک. دێویش خۆی وه کو مشکێک لێ کرد. له پێکدا پشيله که به په نه کهانی مشکه کهی گرت و خواردی. پاشان پشيله که چووه کووشکی پاشا و گوتی: خاوهنی ئهم هه موو زهوی و زارانه (مارکۆس کاراباس) ه.

پاشا له بهر زیره کیی مارکۆس کاراباس. کردی به جیگری خۆی و پیرۆزبایی لێ کرد.

هه موو چوونه ناو قه لات هوه و ئاههنگی کان له ناو قه لا دهست پێ کرد و پاشا دهستی که چه کهی خۆی به نیشانی دهستگیرانی له ناو دهستی مارکۆس کاراباس دانا. مارکۆس کاراباس به شادی و دلخۆشی دهستی کهچی پاشای گرت. کاتیک هه ردوو چوونه ناو قه فه سی زێرین پشيلهی پۆتین له پێ بوو به گولێکی جوان و خنجیلانه له ناو مأل و کووشکی بووک و زاوای تازه.

بزنی ئازاد کراو

ئاغایهک و بهردهستهکەى له گوندیک ژيانيان بهسەر دهبرد. ئاغا بزنیکی سپیی هه‌بوو. پۆژیک ئاغا به بهردهستی خۆی گوت: «ئەگەر تۆ ئەم بزنه بۆ دهشتایی به‌ری تا باش ب‌ه‌وه‌ریت و قه‌له‌وی بکه‌یت، ئەوه منیش تۆ ئازاد ده‌که‌م.»

به‌ردهست به هیوای ئازادی، بزنی بۆ دهشتایی برد. چ‌ه‌ند پۆژیک سه‌وزه گیای تازه‌ی پ‌ی‌ دا.

دوای ماوه‌یه‌ک بزنه‌که قه‌له‌و بوو. به‌ردهست بزنه‌که‌ی بۆ لای ئاغا‌که‌ی برده‌وه و گوتی: «ئاغا، ئەمه‌یش بزنی قه‌له‌وه که داوات کرد بوو! ئاخۆ ئیستا ئازادم ده‌که‌ی؟»

ئاغا دهستی به پ‌شتی بزنه‌که دا‌ه‌ینا و گوتی: «وای چ بزنیکی قه‌له‌و و گۆشتنه، ئافه‌رین بۆ تۆ ئە‌ی به‌ردهستی ژیر و زیره‌ک: ئیستا برۆ مووی بزنه‌که به به‌جۆ برنه‌وه و بۆم ب‌ینه‌وه ئە‌وجا ئازادت ده‌که‌م.»

به‌ردهست به په‌له مووه‌کانی بزنی ل‌ی کرده‌وه و بۆ ئا‌غای ه‌یناوه و گوتی: «ئاغا، ئەمه‌یش مووه‌کانی بزنه‌که، ئیستا مۆ‌له‌تی ئازادیم پ‌ی‌ ده‌ده‌یت.»

ئاغا دهستی به پ‌یکه‌نین کرد و گوتی: «پاوه‌سته برۆ شیر‌ی بزنه‌که بدۆشه و بۆم ب‌ینه تا بتوانم ئازادت که‌م.»

به‌ردهست هه‌ناسه‌یه‌کی ساردی هه‌ل‌ک‌یشا و بزنی برد و دۆشی و شیر‌ه‌که‌ی بۆ ئاغا ه‌ینا‌یه‌وه. ئاغا شیر‌ه‌که‌ی وه‌رگرت و گوتی: «پ‌یش ئە‌وه که ئازاد بب‌یت، ده‌ب‌یت ئە‌و بزنه بب‌ه‌یت بۆ لای گۆشت فرۆش تا سه‌ری بب‌ریت، دوای ئە‌مه به پاره‌ی ئە‌و گوێدریژیک بک‌ری، دوایی پ‌یستی بزنه‌که‌م له‌گه‌ڵ گوێدریژ بۆم به‌ینی، دواتر له پ‌یستی بزنه‌که مه‌ش‌ک‌یک دروست بکه‌ی و، پاشان شیر‌ه‌که‌ی بکه‌ی به ماست، دوای ماست بیکه‌ی به دۆ و، دۆیه‌که بکه‌ی به پۆن و، پۆنه‌که له بازار ب‌فرۆشی و به پاره‌ی ئە‌و پۆنه بزنه‌کی سپیی تر بک‌ری و، بۆم ب‌ینی. منیش ئە‌و کاته به‌ل‌ین ده‌دم و ئازادت بکه‌م.»

چیرۆکی ئەستێرەکان

نازانم کە ی بوو کە هەستم کرد دایک و باوکم نییه، یەکەم جار وامدەزانی کە هەموو کەس وەکۆ من دایک و باوکیان، پوور و پلک و یان خاڵ و مامیان نییه، بەلام دواتر کە هەستی ناسکم وای لێ کردم کە لە خۆم پرسیار بکەم، ئە ی کوا خوشک و برا و دایکی من.

بە بیرم دیت کاتیک لە مائی خاڵم بووم، لەگەڵ کچە خاڵەکانم یاریم دەکرد، بە تەنیا لە ژێر پلێکانە ی مالهوه بوو کە شووشەکانم دەبرد و خۆمیش لە ناو کارتۆنیک ی گەورە دادەنیشتم و هەستم دەکرد ئەوه خانووی منە و بوو کە شووشەکان خوشک و برا و دایک و باوکم.

کاتیک خاڵم لە کارکردن دەگەرایهوه مالهوه منداڵەکانی خۆیان فری دەدا باوهشی باوکیان، منیش کە لە پاشهوه دەمامهوه، زۆر بێ دەنگ دەبووم و بە هیمنی بۆ لای خاڵۆم دەچووم. کاتیک باوهشی دەکردهوه تا ماچم کات، بەلام هیچ هەستم بەوه نەدەکرد دەبیت باوکم بیت، هەرچەندە خاڵۆم زۆر بە سۆز بوو.

تەنیا یی و دوورە پەریزی لە منداڵان، وای لێ کردبووم کە لەگەڵ بوو کە شووشەکانم چەند ساتیک قسە بکەم، تا ماندوو دەبووم و دەخهوتم.

دوای ماوهیهک لە مائی خاڵۆم چوومه مائی باپیره ی خۆشهویستم.

باپیره پیاویکی باش و دلۆقان بوو، هەرگیز لە بیر ی ناکەم، تەنانهت دەسته

نەرمەکانی کە هەموو جار لەگەڵ پرچە لوولهکەم یاریی دەکرد و بەزەیی باوکانە ی هەبوو.

هەموو رۆژیک کە ئیواره دادەهات گیرفانی خۆی پر لە شەکرۆکە و شیرینی دەکردم و بۆی دەهینام، منیش بەتاو خۆم بۆ باوهشی فری دەدا. بە راستی باوهشی بۆنی باوهشی بابە ی لێ دەهات. ئەویش سەرمی بە سەر سنگی خۆیهوه دەنا و، هەناسەیهکی ساردی بۆ هەلدهکیشا.

لە باپیره مهوه بە راستی زانیم کە کیم؟ دایک و باوکم لە کوین؟ لەبەرئەوه گیروگرفتی دەروونیم زۆرتر بوو، هەموو جار بە تەنیا دادەنیشتم و بە قوولی بیر ی ئەوهم دەکرد کە خۆزگە لە گەڵ دایک و باوکم دەبووم. جاری وا هەبوو حەزم لە بێ دەنگی بوو، تەنانهت دەنگی بآلی بالندەیهک منی ئازار دەدا.

شەوێک کە باپیره وەکۆ هەموو جار دەموچاویکی پاک و پروناکی هەبوو، ورده ورده بۆ سەربانی خانوو دەچوو تا هەندیک راکشیت، منیش بەدوایدا چووم و خۆم لە تەنیشتی درێژ کرد.

گوتم: باپیره گیان من هەموو شەوێک تەماشای ئەستێرەکان دەکەم، بەلام ئەم دوو ئەستێرەیه لە هەموو ئەستێرەیهک پروناکترن.

باپیره گوتی: ئەم ئەستێرانه دایک و باوکی تۆن و، چاوهروانی تۆ دەکەن. ئەم ئەستێرانه لە ولاتیک ی دوور دەژین، کە هی خۆیان و باب و باپیرانیان نییه، بەلام ئەوان بۆ ئازادکردنی خاکی باپیرانیان دژی دوژمنان راوهستان.

دایک و باوکی تۆ زۆر باش و دلۆقائن. تۆ تاکه پاسپاردەى ئەوانى لای من. دەبیت باش چاوم لیت بیت و ئاگاداریت بکەم تا رۆژیک له نێوان ئەم دوو ئەستێرەیه بڕازینیەوه.

پاشان که تەماشای چاوەکانی باپیرەم کرد، لەبەر پووناکی مانگدا که بە روومهتی دهکەوت، نەرمە فرمیسکی جوان و زەلال دەهاتنە خوارهوه.

بەیانى بوو که له خەو هەلستام باپیره پۆشتبوو..

ئەو رۆژه باپیره نەگەراییەوه، دواىي که زانیم نۆتۆمبیل له قاچی باپیرهى دایه و سەقەتی کردوو.

من له قوولایی دلمەوه دەستم بە گریان کرد و ئەم بەسەرھاتەى باپیرەم وای لى کردم دیسان بە تەنیا بمینمەوه.

دواى ماوهیهک باپیره کۆچی دواىي کرد و بەجێی هێشتین.

بەلێ، باپیره چوو، ئیتر کەس نەبوو له کۆشیدا بحەسێمەوه و چیرۆکی دایه و بابەم بۆ بلێتەوه. بەلێ باپیره چوو...

تەنانت پۆژانی پێنج شەممە که بۆ سەر گۆری باپیره دەچووم و بى دەنگ پەنام بۆ لایەک دەبرد و تەماشای خاکی سەر گۆری باپیرەم دەکرد. له ناخی دلمەوه بە بى دەنگی دەگریام و له دلمەوه دەمگوت: باپیره گیان هەموو شەو ئەستێرەکان لهگەلم دەدوین و دلم دەدەنەوه تا خەمى دووری تۆم نەبیت.

ماوهیهکی زۆری پى چوو، خەم و خەفەت هەموو رۆژیک میوانى من بوو و له

دهرگای دلی منیان دهدا. گشت دنیا له پیش چاوم پر بوو له تهم و مژ، تهنانهت ئاواز و خویندنی کوکوختی و بالنده جوانهکانی شارهکه نهغمهی ناخۆشی دلتهنگیان دهدا. له دواى باپیره ئازیزهکهه، پوورهم بوو به سهپهرشتیاری من، ئهو ههموو جار جلوهبرگی قوتابخانه و جانتا و قهلهه و دهفتهری مهکتهبی بۆم ئاماده دهکرد و چاودیریی منی دهکرد .

پۆژان هاتن و چوون، تا دوژمنان له ولات دهرکران و باسی ئازادی دهکرا. من نهدهزانی واتای ئازادی چییه! باسی دیموکراتی دههات، زۆر سهیر بوو بۆم! باسی ئهوه هات که دایک و باوکم دهبینم زۆر خوشحال بووم که ئیتر به تهنیا له گۆشهیهکی کز دانانیشم. منیش وهک مندالانی تر دایک و باوکم ههبوو، ئیتر ههزم له دهنگی بالندهکان بوو، پێم لهسهه زهوی نهدهپۆیی، پێم خۆش بوو بفریم و وهک بالنده و مهلهکان، بالم ههباویه.

به ئی، بهو پۆژه گهیشتم... من دایه و دواى ئهوهش بابهم دیت، گهرمایهکی زۆر ههموو لهشمی داگرت، ئایا تام لێ بوو؟ یا گهرمای خۆشهویستی بوو! نازانم، وامدهزانی ههمووی خهون و خهیاڵه.

ئێستا چهند سال له تهنیایی و بێ کهسیم بهسهه چووه، شهوان که تهماشای ئاسمان دهکهم له نیوان دوو ئهستیرهی پروناکهوه ئهستیرهیهکی بچووک و وردیله دهبریسکێتهوه، به ئی ئێستا منیش لهگهڵ ئهستیرهکان دهژیم، ئهو ئهستیرانهی که بۆ پرزگاری له دهست ههژاری و دیلیهتی بۆ خاک و خهڵکی ولاتیان بهههموو ههتیزیک

پیشەوێه مەلە بکە و پاشان دە جار زۆرتر لە بالای خۆت بە لای راستەوێه بپۆی ، ئەوجا مەرۆف پەیدا دەکەیت، مەرۆف لەوێ لە نێو بەلەمێکی بچکۆلەنە دایە و لە ناوەندی دەریا دانیشتووێه. بێجگە لە جووتە پیللۆیکی وەرزشی و کراسیک و پانتۆلیک و چەقۆیەکی گەورە و گوریسیک هیچ شتیکی تری پێ نییە. ئەو دەریاوانی کەشتییەکی شکاوه.

نەهەنگ لە خۆشیا سێ جار لەسەر کلک هەستاوێه و سووړا، دواى ئەمە ئامادەى رۆیشتن بوو.

ماسی بچکۆلەنە گوتی: «بەلام گوریسەکە لە بیر نەکەیت.»

نەهەنگ مەلەى کرد و سەد جار زۆرتر لە بەژنی خۆى بۆ پیشەوێه چوو، دواى دە جاریش زۆرتر لە بالای خۆى بەلای راستەوێه سووړا ، ئەوجا کاتى لەناو ئاو مەلەى دەکرد دەریاوانى دیت کە لە نێو بەلەمێکی بچوک لە ناوەندی دەریا دەگەرا. هیچ شتیکی پێ نەبوو، بێجگە لە جووتە پیللۆیکی وەرزشی و کراسیک و یەک پانتۆل و چەقۆیەک و گوریسیک.

ماسی بچکۆلەنەکە هاواری کرد: نابێت گوریسەکە لە بیر بکەیت.

نەهەنگ کە زگی قورە قورە پێ کەوتبوو، بۆ پیشەوێه چوو و نزیک بووێه و دەمى زۆر کردوێه. دواى ئەمە بەلەم و دەریاوانەکە و جووتە پیللۆیکە و چەقۆ و گوریسەکەى قووت دا.

دەریاوان هەتا هات خۆى زیرەک کات لە نێو زگی نەهەنگ چاوی کردوێه. زگی نەهەنگ جیگایەکی گەرم و نەرم بوو. بەلام دەریاوان حەزى لە ناو زگی نەهەنگەکە نەبوو، لەبەرئەوێه دەستی بە هاواری کرد، هەلپەری و ئاھ و نالەى کرد و دەستی بە گریان کرد.

نەهەنگیش لەو هەموو جموجۆلەى دەریاوان تووڕە بوو و زگی بە ئیش هات و، هاواری کرد و گوتی: «ئەمە ئێتر چ جۆرە گیانداریکە؟» ماسییە بچکۆلەنەکە لە تەنیشت گویچکەى نەهەنگ مەلەى دەکرد گوتی: «واى من لە بیرم چوو پێت بلێم مەرۆف زۆر زیرەکە.»

نەهەنگ گوتی: «باشە، چۆن لە دەستی پرگار بم.»

نەهەنگى گەورە و ماسى و دەریاوانى زیرەک

لە دێر زەمانەوێه، لەناو دەریایەکی مەزن نەهەنگێک ژیاى بەسەر دەبرد. خواردنى ئەو نەهەنگە گەورەى گیاندارانى ناو ئاوى دەریا وەکو، قرژال، گویچکە ماسى، بۆق ... و چەندان جۆر ماسییەکە بوو.

ئەو نەهەنگە لەبەرئەوێه کە زۆر نەوسن و چلێس بوو گیاندارەکانى ناو دەریای هەموو خوارد، رۆژیک کە گەیشتە نێو دەریایەکی گەورە ، هیچ گیانداریک نەما بێجگە لە ماسییەکی بچکۆلەنە. نەهەنگى گەورە هیچ کاتیک ماسى بچکۆلەنەى نەدیتبوو. دەزانن بۆچی؟ لەبەر ئەوێه کە ماسى بچکۆلەنە لە تەنیشت گویچکەى نەهەنگ مەلەى دەکرد. ئێتر کە ماسی بچکۆلەنە تا ئەو رۆژە لە مەترسى پرگارى ببوو. نەهەنگیش چەند رۆژیک برسى و ماندوو ببوو. هەموو جیگای دەریای سەر و بن کردبوو، بەلام هیچ شتیکی بە دەست نەهێنابوو تا بیخوات. لە ناکاو دەستی بەهاواری کرد (من برسیمە، برسى) لەم دەریا گەورەى هیچ خواردنیک بە دەست ناکەوێت. ئەوجا ماسى بچکۆلەنەکە وەکو هەموو جاریک لە تەنیشت گویچکەى نەهەنگ مەلەى دەکرد، دەنگى بەرز کرد و گوتی: «بۆچی هاواری دەکەیت، یەک شت ماوه». نەهەنگى گەورە بێ ئەوێه کە پرس بکات تۆ ناوت چییە و کێیت، وەلامى دایەوێه و گوتى چى ماوه ؟

ماسى گوتى: «مەرۆف، تۆ تا ئیستا گۆشتى مەرۆفت تام نەکردوێه.»

نەهەنگ وەلامى دایەوێه : «نە،... مەرۆف چ جۆرە گیانداریکە؟ تامى چۆنە؟»

ماسى بچکۆلەنە گوتى: «گیانداریکى گەورەى و زۆر خۆشە.»

نەهەنگەکە بە دلخۆشییەوێه وەلامى دایەوێه و گوتى: «باشە مەرۆف لە کوێیە، جیگاکەى بە من پێشان بدە.»

ماسى گوتى: «بۆ گەیشتن بە مەرۆف دەبێت سەد جار بە قەد بەژنى خۆت بە لای

ماسییه بچکۆلانه گوتی: «زارت بکهروهه و پیتی بلی له زگت ده‌چیت». نه‌هه‌نگ زاری کردهوه و به ده‌نگی به‌رز هاواری کرد: زووکه ... خیراکه وهره ده‌روهه. ده‌ریاوان خۆی به قورگی نه‌هه‌نگ گه‌یانده؛ سه‌یری ده‌روهی کرد و دوایی گوتی: «نه ... لی‌ره ناییمه ده‌روهه، نه ... ده‌بیت من ببه‌ی بۆ وشکایی». نه‌هه‌نگ ناچار بوو به‌رهو لای وشکایی مه‌له‌ی کرد. ده‌می کردبووهوه و هاواری ده‌کرد.

ده‌ریاوانه‌که به پاستی زیره‌ک و ژیر بوو، به چه‌قۆ به‌له‌مه بچکۆلانه‌که‌ی پارچه پارچه کرد. پارچه داره‌کانی له ته‌ک یه‌کتری دانا و، دوا‌ی ئەمه به گوریسه‌که‌ی خۆی توند و ریکوپیک به‌یه‌که‌وه‌ی گری‌ دان.

به‌م جو‌ره، تو‌ریکی له دار دروست کرد، تو‌ره داره‌که‌ی له‌بن زگی نه‌هه‌نگ دانا و گوریسی به ده‌ست گرت و چاوه‌پوان بوو تا نه‌هه‌نگ بۆ لای وشکایی بروات، له کو‌تاییدا نه‌هه‌نگ به وشکایی گه‌یشته و هاواری کرد «ئهمه‌ش وشکایی، برۆ و خۆت گوم که». ده‌ریاوان له کاتی‌کا که سه‌ری گوریسی له ده‌ست بوو له نیو ده‌می نه‌هه‌نگ بازی دا پاشان، گوریسه‌که‌ی بۆ پێشه‌وه کێشا. ئەوجا تو‌ره داره‌که له گه‌رووی نه‌هه‌نگه‌که ئاسی بوو.

ده‌ریاوان بۆ سه‌ر وشکایی بازی دا و گوتی: «باشه، ئە‌ی نه‌هه‌نگی گه‌وره، به‌م تو‌ره داره‌ی که له قورگت ئاسی بووه، چی تر ناتوانی شتی گه‌وره قووت بده‌ی». ده‌ریاوان ئەوه‌ی گوت و له‌سه‌ر وشکاییدا ده‌ستی به پاک‌کردن کرد. ئەو ده‌یویست زوو بۆ ماله‌وه بروات و داوا له دایکی بکات تا گوریسیکی تری بۆ ئاماده بکات.

ئێستا با بزانه‌ی نه‌هه‌نگی گه‌وره چی به‌سه‌ره‌ات، به‌لێ، لهو رۆژه‌وه تو‌ری دارینی له قورگی نه‌هه‌نگ گیر کردبوو. خواردنی زۆر شتی لهو بریه‌وه، ئەویش ئیتر له نه‌وسنی و زۆر خواردن ده‌ستی هه‌لگرت و به‌که‌م خواردن خۆی راهینا، ئینجا له‌به‌رئه‌وه‌یه که نه‌هه‌نگه‌کان هیچ کاتی‌ک مرۆف ناخۆن.

که‌رویشکی میهره‌بان

سمۆره و پێوی و قاله‌په‌شکه و که‌رویشک هاو‌پێی یه‌کتر بوون، به‌یه‌که‌وه له جه‌نگه‌لیکی گه‌وره‌دا ده‌ژيان. پۆژیک له پۆژانی ساردی زستان سمۆره بچکۆله‌که برسی بوو، له ماله‌که‌ی خۆیدا له پیش ئاگرێکی گهرم دانیشتبوو، چاوی له بارانی به خوێ بپییوو. له جیگای خۆی هه‌لستاوه. جلی گهرمی له‌به‌ر کرد و شالی له‌سه‌ر مل دانا و بۆ به ده‌سته‌پێانی خواردن چوووه ناو جه‌نگه‌لیکی گه‌وره.

ده‌روه زۆر سارد بوو و سمۆره بچکۆله‌که کون به کون به دوا‌ی خواردندا ده‌گه‌را. له بن به‌ردی‌کدا پیره مام پێوی له ناو کولانه‌که‌ی دانیشتبوو و برسی بوو، نه‌یده‌زانی بۆ به‌ده‌سته‌پێانی خواردن چی بکات، پاشان له‌به‌ر برسی‌تی تاقه‌تی نه‌ما و، له‌ژێر لیڤه گهرمه‌که‌ی ده‌رچوو تا بپوات خواردن بۆ خۆی په‌یدا بکات.

له‌سه‌ر دارگوێژیک که به‌فر دایپۆشی‌بوو قاله‌په‌شکه هیلانه‌یه‌ی هه‌بوو و کلاوێکی له‌سه‌ر نا بوو، له‌به‌رئوه‌ی که په‌سیووی گرتبوو بۆیه به‌چه‌ند چیلکه دارێک ئاگرێکی گه‌شی کردبووه‌وه و به ده‌ست و بالی خۆی گهرم ده‌کرده‌وه و به ده‌نگی به‌رز ده‌یگوت: (قار... قار...) برسیمه با بفرم، به‌لکو خواردن بدۆزمه‌وه! مام پێوی وه‌لامی دایه‌وه منیش برسیمه و نه‌متوانیوه هیچ به‌ده‌ست بێنم.

ده‌نگی قاله‌په‌شکه ده‌هات که ده‌یگوت: قار... قار... برسیمه هاو‌پێیان، چیتان هه‌یه بخۆم؟

پێوی و سمۆره گوتیان ئیمه‌ش برسیمانه!
هه‌رسی هاو‌پێ پێکه‌وه بیریان ده‌کرده‌وه، که چۆن و به‌چ پێگایه‌ک خواردن به ده‌ست بێنن.

سمۆره گوتی: گه‌لی هاو‌پێیان وه‌رن، با برۆین بۆ لای که‌رویشک، به‌لکو ئه‌و بتوانیت هه‌ندیک یارمه‌تیمان بدات.

هه‌ر سێ هاو‌پێ به‌ره‌و مایی که‌رویشک به‌پێ که‌وتن.
ته‌ق... ته‌ق... ته‌ق... له ده‌رگای مایی که‌رویشکیان دا و دووکه‌لی په‌ش له کونی لوله‌ی ئاگرانی خانووی که‌رویشک ده‌هاته ده‌ری، پێ ده‌چوو ماییکی گهرم و نه‌رم بێت.

که‌رویشک که ده‌رگای کرده‌وه به‌پوویه‌کی خۆش به‌خێرهاتنی کردن.
کاتیک هه‌ر سێ هاو‌پێ چوونه ژووره‌وه، چاویان به‌وه‌موو خواردنه‌که‌وت زۆر

خۆشحال بوون.
 كه رویشك گوتی: هاوړپییانی ئازیز له میژوهه چاوه پیتان بووم به لكو له دهركام
 بدن نه وه تا خواردنیشم بوټان ئاماده كړدوه.
 كاتیک قاله پرهشكه و پړیوی و سمۆره چوونه ژووره وه له خۆشیا دهستیان كړد به
 گۆرانی گوتن و سه ما كړدن، تا توانییان خواردیان. دواى نه وهی كه تیریان خوارد
 خویان گهرم كړدوه، سوپاسی ئهم هاوړپى دلۆفانه یان كړد كه له هه موو ته نگانیهك
 بیر له هاوړپیکانی دهكاته وه.
 ئینجا هه موو پتكه وه چوونه پتیش په نجه ره ی ژووره وه ته ماشای بارینی جوانی
 به فریان كړد كه هه موو جه ننگه له كهی سپی كړد بوو.

زێره و له دایک بوونی

پۆژیکێ خۆشی به هاری بوو... تیشکی ههتاو دهستی به سهر دار و بهرد و گۆلی جوان و پهنگیندا دهگرت، ههتا گهرم بن و له خهونی گرانی زستان ههڵستهوه. له ژێر دارێکی سپیندار قارچکێکی جوان و خهپه دههچوو بوو، له ژێر سیبهری ئهم قارچکesh گه لایهکی تهروتازه کهوتبوو، که به ئاستهم دهجوولایهوه.

له ناکاو گه لاکه جوولایهکی توندی کرد و مندالێکی بچووک و خنجیلانه و پروومهت خپ له ژێر ئهو گه لایه دههچوو. چاوه گه شهکانی کردهوه و پیکه نینێکی جوان کهوته سهر لێوهکانی... به پیکه نینێکی ئهو ههتاویش شاد بوو. قارچک تهماشای داره سپیندارهکهی کرد و گوتی: «ناوی چی دانیتین؟»

دارهکه پرووی له ههتاو کرد و گوتی: «ههتاو گیان تۆ دهلێی چی؟»

ههتاو بیرێ کردهوه و گوتی: «ناوی (زێره) ی بۆ دادهنیتین.»

له بهر ئهوهی که وهکو (زێره) جوان و درهوشاوهیه.

دار سپیندارهکه و قارچک ئهو ناوهیان زۆر پێخۆش بوو، لهو پۆژهوه ژیانی زێره دهستی پێ کرد، به یانیاان له شهونمی گۆلهکان ناوی دهخواردوه و خواردنی پۆژانهش میوهی دارهکان بوو.

زێڤه و پوڤیکی باراناوی

منداڵه جوانهکان، له چیرۆکی ڤاڤردوو باسی (زێڤه)مان کرد...
به‌ئێ... دواي ماوهیهک (زێڤه) تۆزیک گه‌وره بوو، ده‌یتوانی بۆ خۆی له ناو دار و ده‌وه‌ن بگه‌ڕیت و یاری بکات.

زۆر حه‌زی له جووله و ناڤه‌حه‌تی ده‌کرد.

به دواي په‌پوله باڵ نه‌خشینه‌کان و می‌ش هه‌نگوینه‌کان ڤای ده‌کرد.
پوڤیک له پوڤانی به‌هار هه‌ور و ته‌م ئاسمانی داگرت، نه‌می باران به‌سه‌ر گۆل و دار و به‌رددا ده‌باری ... (زێڤه) له ده‌نگی هه‌وره گرمه و بروسک ده‌ترسا و نه‌یده‌زانی بۆ کۆی ڤروات.

هه‌وره تریشقه زۆر ده‌بوو و ئاسمان فرمی‌سکی خۆی به‌سه‌ر زه‌وییدا ده‌پژاند.
(زێڤه)یش له‌به‌ر یاری کردن و جووله‌جوول له هاوڤیکانی که دارسپیندار و قارچک بوون، دوور بوو، نه‌یده‌زانی بۆ کۆی په‌نا ببات.

حەزی ده‌کرد وه‌ک چۆله‌که و کۆتره‌کان باڵی هه‌بی‌ت و بفری‌ت، به‌لام نه‌یده‌توانی. له ڤیگا هه‌ر بی‌ری ده‌کرد و له سه‌رمانه له‌رزی گرتبوو. که‌م که‌م ... ئاسمان له گریان ڤاوه‌ستا و هه‌وره‌کان لاچوون و باران چی تر نه‌باری.....

(زێڤه) زۆر ماندوو بوو له‌سه‌ر به‌ردیک دانیش‌ت، تا به‌سه‌ی‌ته‌وه. هی‌نده‌ی پێ نه‌چوو که به‌رده په‌قه‌که ب‌ل‌ند بوو و زێڤه‌ی له‌گه‌ڵ خۆیدا به‌رز کرده‌وه.

وای... (زێڤه) زۆر ترسا...

ئێوه ده‌لێن ئێوه چی بوو ؟!...

زێره و کیسه‌ل

له چیرۆکی رابردوو باسمان کرد، که زێره له سه‌ر به‌ردێک دانیشته تا به‌سه‌یتنه‌وه ، به‌لام به‌رده‌که زێره‌ی بلند کرد، له بن به‌رده‌که سه‌رێک و چوار پێ ده‌رچوون و به‌ ئاسته‌م ده‌رۆشیت.

دواى ئەمه‌ ده‌نگێک هات و گوتی: ئەوه‌ بۆ له‌ من ده‌ترسی؟ زێره‌ به‌ ده‌نگێکی لاواز وه‌لامی دایه‌وه‌ ئەوه‌ تۆ چیت ده‌رکه‌وتی: من ناوم (کیسه‌ل)ه‌. ئەدی ناوی تۆ چییه‌؟ زێره‌ که‌مێک ترسی له‌ دڵ ده‌رچوو و وه‌لامی دایه‌وه‌ گوتی: ناوم (زێره‌)یه‌.

به‌لێ، ... زێره‌ و کیسه‌ل له‌گه‌ڵ یه‌کتري بوونه‌ هاوێ، ئیتر باران راوه‌ستا بوو، به‌لام هه‌وێکی بچووک له‌ ئاسمان دیار بوو. هه‌تاویش خۆی گه‌یانده‌بووه‌ سه‌ره‌وه‌ خه‌ریکی وشک کردنه‌وه‌ی زه‌وی بوو.

زێره‌ داواى له‌ کیسه‌ل کرد، که بیباته‌ لای هه‌قاله‌کانی ... (دار سپیندار و قارچک).

کیسه‌ل گوتی: من تۆ ده‌بهم ، به‌لام له‌به‌ر ئەوه‌ی زۆر هێمن و له‌سه‌رخۆ ده‌رۆم زۆرمان پێ ده‌چێ تا ده‌گه‌ینه‌ ناو دارستان. زێره‌ هه‌زی ده‌کرد زوو بگاته‌ ماڵ و لای هاوێکانی، به‌لام رێگای پێ نه‌ده‌زانی و ده‌بوايه‌ له‌سه‌ر پشتی کیسه‌ل دانیشیت و خۆی بێ ده‌نگ بکات .

به‌لێ منداڵه‌ خنجیلانه‌کان ، با ئێمه‌ چاوه‌ری بین تاكو بزانی زێره‌ چۆن ده‌گاته‌ لای هاوێکانی ...؟

زێره‌ دواى ئەوه‌ی که جیگای خۆی له‌سه‌ر پشتی کیسه‌ل خۆش کرد، به‌ کیسه‌لی گوت: هاوێی خۆشه‌ویستم ده‌ست به‌ رۆشیتن بکه‌، چونکه‌ زۆر بۆ هاوێکانم دڵته‌نگم.

کیسه‌ل رۆشیت و ... رۆشیت ... تاكو خۆی گه‌یانده‌ پرووبار و به‌ زێره‌ی گوت: زێره‌ ئاگات له‌ خۆت بیت ئەوه‌ ده‌چینه‌ ناو پرووباره‌که‌، نه‌ک بکه‌ویتته‌ ناو ئاو! زێره‌ له‌ ترسا چاوی داخست و تا کیسه‌ل خۆی له‌ ئاو دا و له‌ پرووباره‌که‌ په‌رییه‌وه‌. کاتێک چاوی کرده‌وه‌ له‌ دووره‌وه‌ بالای جوانی سپینداری ناسییه‌وه‌ ، زۆر دڵخۆش بوو، به‌وه‌ی که گه‌یشته‌ جیگای له‌دایک بوونی خۆی. به‌ په‌له‌ له‌سه‌ر پشتی کیسه‌ل دابه‌زی و له‌ خۆشیان ده‌ستی به‌ هاوار و پێکه‌نین کرد و به‌ کیسه‌لی گوت: هاوێی ئازیزم زۆر

سوڀاسی تۆ دهکەم که یارمهتیت دام تا بگه‌مه‌وه جی‌گای خۆم. نه‌گەر خوا هه‌ز بکات پۆڤتیک منیش پاداشی تۆ به‌ باشی ده‌ده‌مه‌وه و له‌ بیرت ناکه‌م.

به‌لێ گۆله‌ جوانه‌کان، زێڤه‌ گه‌یشته‌ لای هاوڕێکانی (قارچک و دارسپیندار)،

ئه‌وانیش به‌ دیتنی زێڤه‌ ده‌ستیان به‌ سه‌ما و خۆشی کرد و ئه‌و پۆڤه‌ به‌ بۆنه‌ی

ها‌تنی زێڤه‌ ئاهه‌نگیکیان ساز دا و هه‌موو بالنده‌ و گیانداره‌ بچکۆله‌ جوانه‌کان له‌و

جه‌ژنه‌دا به‌شدار بوون .

زێڤه‌ بیش به‌لێنی دا که‌ بێ پرسی گه‌وره‌تر له‌ خۆی به‌ته‌نیا سه‌فه‌ر نه‌کات و له‌

ماله‌وه‌ ده‌رنه‌چێت.